

Hankkeen nimi: Osuuskunta palvelutuottamisen ja aluekehittämisen väylän- esiselvityshanke

0. HANKKEEN JULKINEN KUVAUS/TIIVISTELMÄ

Esiselvityshankkeessa kartoitetaan osuuskuntatoiminnasta kiinnostuneita ja työvoimaa tarvitsevia tahoja Kuopion maaseutualueilla. Tavoitteena on saada rakennettua laaja kokonaiskuva Kuopion maaseutualueiden kiinnostuksesta uudenlaista palvelutuotantoa kohtaan, sekä selvittää yritysten, yhteisöjen, maatalousyrittäjien ja kaupungin näkemyksiä, toiveita ja tarpeita. Esiselvityksellä pyritään löytämään aluekehittämisen todelliset alueelliset tarpeet.

Onnistuneen kartoituksen pohjalta lähdetään miettimään jatkotoimenpiteitä, jotka onnistuessaan johtavat alueellisen palvelutuotannon paranemiseen, kysynnän ja tarjonnan parempaan kohtauttamiseen sekä elinvoiman vahvistumiseen Kuopion maaseutualueilla. Hankkeen yhteydessä kartoitetaan myös kaupunkiympäristön palvelualueen tarpeet maaseutualueiden osalta.

Lisätietoja: Aluekoordinaattori Liisa Jokela, p. 044 718 8922, sähköpostiosoite: liisa.jokela@kuopio.fi

1 HAKIJA

Hankkeen hallinnoijana toimii Kuopion kaupungin hyvinvoinnin edistämisen palvelualue. Hanke sijoittuu kyseisen palvelualueen alle pitäjäraatitoiminnan kautta, jotka eivät ole osa virallista kaupungin organisaatiota, vaan lähempänä kansalaisyhteiskunnan toimintaa. Tätä linkitystä alueisiin pystytään hyödyntämään esimerkiksi laaja-alaisessa tiedottamisessa.

Hankkeen kartoituksiin liittyvien tavoitteiden toteuttamisesta vastaa hankkeeseen rekrytoitava hankekoordinaattori, organisaation sisällä tapahtuvista selvityksistä vastaavat aluekoordinaattori tiimeineen.

1.1 YHTEYSTIEDOT

Valmistelija: yhteistyökoordinaattori Mika Tsupari, p. 044 718 21567 , sähköpostiosoite:

mika.tsupari@kuopio.fi

Vastuuhenkilö: aluekoordinaattori Liisa Jokela, p. 044 718 8922, sähköpostiosoite: liisa.jokela@kuopio.fi

2. HANKKEEN TARVE JA TAUSTA

Tausta

Kuopion liitoskunta-alueet ovat kärsineet maaseutualueille tyypillisistä haasteista maakunnan kasvukeskuksen läheisyydestä huolimatta. Näitä haasteita ovat muun muassa väestön ikääntyminen, työpaikkojen ja palveluiden keskittyminen kasvukeskuksiin, sekä alueellisen palvelutuotannon ja yrittäjyyden hiipuminen. Nämä tekijät aiheuttavat alueelliseen palvelutarpeeseen vastaamiseen haasteita, niin työllisyyden hoidon, kuin asukaslähtöisen palvelutuotannon osalta.

Tällaiseen tilanteeseen ratkaisumalliksi on tarjottu osuuskuntatoimintaa. Yhteisetu-osuuskuntamalli voi olla keskeisessä roolissa vahvistamassa eri jäsenryhmien toimintamahdollisuuksien lisäksi laajemminkin taloudellisia ja sosiaalisia voimavarojaan menettäneiden maaseutukuntien elinvoimaa. Kyseessä on kuitenkin joustava rakenne, jota soveltamalla voidaan eri paikkojen haasteita ja mahdollisuuksia ottaa huomioon.

Maaseutualueilla ja entisissä kuntakeskuksissa asuu 27 200 kuopiolaista, joka on 23 % kaupungin väestöstä.

Maaseutualueella on 1350 toimivaa ja 640 maaseutuyritystä ja 10.700 kesämökkiä. Maaseutualueet vastaavat 92% kaupungin pinta-alasta.

Osuuskunnan perustajajäseninä voivat toimia kaikki toiminnasta kiinnostuneet, alueen asukkaat, yrittäjät, osavuosisukkaat, eläkeläiset sekä osatyökykyiset. Kartoituksia ei rajata tiettyihin ihmisryhmiin, vaan toimintaan pyritään saamaan väkeä mukaan erilaisista lähtökohdista. Väestön ikääntyminen maaseutualueilla on voimakkaampaa, joten ikäihmisten omalla rahalla ostamat, kotiin tuotavien tukipalveluiden markkinat tulevat alueella olemaan lähivuosina todellisia.

Osuuskuntatoiminnan tarvetta ja toiminnasta kiinnostuneita on kartoitettu laajasti erityisesti Vehmersalmen alueella. Esiselvityshankkeen on tarkoitus toteuttaa vastaavan kaltaisia kartoitustoimenpiteitä myös muilla Kuopion maaseutualueilla. Näiden selvitysten pohjalta on tarkoitus miettiä, voiko osuuskuntatoiminnan käynnistäminen olla toimiva ratkaisu työllistämisen ja elinvoiman näkökulmasta moderneihin maaseudun haasteisiin.

3. HANKKEEN TAVOITTEET

- Herätetään innostusta ja kiinnostusta Kuopion maaseutualueilla yhteistyö- ja osuuskuntayrittäjyyttä kohtaan.
- Kartoitetaan osuuskuntatoiminnasta kiinnostuneita tahoja Kuopion maaseutualueilla, kohteena asukkaat, yrittäjät, työttömät työnhakijat, maatalousyrittäjät, osavuosisukkaat, eläkeläiset, yhdistykset ja yhteisöt
- Haetaan toiminnasta kiinnostuneita henkilöitä riittävä määrä jatkotoimenpiteitä varten, sekä kartoitetaan, minkälaista osaamisen lisäämistä alueilla tarvitaan osuuskuntatoimintaa, yrittäjyyttä ja uusia palveluiden tuottamisen muotoja varten
- Kartoitetaan maaseutualueiden yrittäjien tarpeita työvoiman saatavuuteen, sekä pienempien toimijoiden osalta halukkuutta osallistua osuuskuntatoimintaan, tehdään kartoitustyö myös maatalousyrittäjien keskuudessa
- Tuotetaan kokonaistilanteesta kattava raportti ja mikäli tulokset osoittautuvat hedelmällisiksi, lähdetään laatimaan Osuuskunta aluekehittämisen ja palveluiden tuottamisen väylänä-hankkeen alustavan hankesuunnitelman pohjalta osuuskuntatoiminnan käynnistämiseen tähtäävä hanke, jonka toiminta-alue määräytyy kiinnostuneiden toimijoiden määrän mukaan. Näillä kartoitustoimilla selvitetään, onko alustavan suunnitelman kaltaisille toimenpiteille todellinen tarve Kuopion maaseutualueilla.

4. HANKKEEN TOIMENPITEET JA TOTEUTUSTAPA SEKÄ RISKIT

Toimenpiteet

- Hankkeeseen rekrytoidaan hankekoordinaattori
- Aikataulutetaan toiminnot ja tiedotetaan tulevista toimenpiteistä alueiden kohderyhmiä yhteistyökumppanien kanssa
- Suunnitellaan kyselylomakkeet ja kartoituksen kysymykset, sekä tavat kerätä kiinnostuneiden yhteystiedot

- Mietitään sopivimmat toteutustavat (sähköinen kysely, paperinen kysely, jalkautuminen)
- Toteutetaan alueelliset kyselyt ja kartoitukset kolmen kuukauden aikana
- Haastatellaan osuuskuntatoiminnasta kiinnostuneet ja kartoitetaan mahdolliset valmennuksen tarpeet
- Kartoitetaan kaupunkiympäristön palvelualueen tarpeet maaseutualueiden osalta työpajapäivän kautta, selvitetään kotihoidon tukipalveluiden tarpeet perusturvan palvelualueen kanssa
- Laaditaan tuloksista loppuraportti ja valmistellaan jatkosuunnitelma, mikäli kartoitusten pohjalta nousee riittäviä kehittämisen tarpeita maaseutualueiden osalta.

4.1. Riskit

- Kuopion maaseutualueet muodostavat laajan, merkittävän määrän toimijoita ja yhteisöjä sisältävän kokonaisuuden, joten toimintakentän yhtenäisyyksien löytäminen voi olla haastavaa. Näiden riskien minimoimiseksi yhteistyöstä on käyty keskusteluja Kuopion yrityspalvelun ja Sydän-Savon maaseutupalveluiden kanssa.
- Mikäli esiselvityksellä ei pystytä osoittamaan Kuopion maaseutualueella aitoa tarvetta ja alueellista kiinnostusta monipalveluosuuskunnan perustamiseen, jätetään Osuuskunta palvelutuottamisen ja aluekehittämisen väylänähankkeen toimenpiteet toteuttamatta ja rahoitus hakematta.

5. YHTEYS PAIKALLISEEN STRATEGIAAN JA AIEMPIIN TOIMIIN

Hanke toteuttaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014–2020 seuraavien osa-alueiden osata:

- Lisätään maaseudun elinvoimaa ja elämänlaatua.
- Osaaminen, tiedonvälitys, innovaatiot ja yhteistyö maaseudulla lisääntyvät.
- Maaseudun yritystoiminta monipuolistuu ja työllisyys, palvelut sekä vaikuttamisen mahdollisuudet paranevat.

Kehittämisohjelman mukaan kehittämishankkeilla pyritään parantamaan maaseudun toimintaympäristöä niin asukkaiden kuin yrittäjien näkökulmasta. Maaseudun kehittämishankkeiden tavoitteena on tuottaa uusia ratkaisuja, uudistaa maaseudun elinkeinoja, lisätä osaamista ja yhteistyötä sekä kehittää maaseutua asuin ympäristönä.

Osuuskunta palveluiden tuottamisen ja aluekehittämisen väylänä –hanke pyrkii toteuttamaan toimillaan kaikkia näitä tavoitteita. Lisäksi hanke toteuttaa Kalakukko ry:n strategiaa osa-alueelta **1. Elinkeinotoimintaa, innovaatioita ja osaamista.**

6. TOIMINTA-ALUE, KOHDERYHMÄ, HYÖDYNSAAJAT SEKÄ AIKATAULU

Toiminta-alue

Hankkeen toiminta-alueeksi on määritelty Kuopion maaseutualueet, jotka kattavat Juankosken, Karttulan, Maaningan, Nilsiä, Riistaveden ja Vehmersalmen entisten kuntien alueiden lisäksi kartoitus kohdistuu myös Etelä-Kuopion maaseutualueisiin.

Kohderyhmä ja hyödynsaajat

Hankkeen kohderyhmänä ovat alueen yrittäjät, asukkaat, vapaa-ajan asukkaat, työttömät, ja eläkeläiset, jotka haluavat jatkaa työuraan. Myös alueen yhdistykset voidaan nähdä kohderyhmänä, sillä ne voivat myös olla osuuskunnan jäseniä. Lisäksi selvitystyön toimenpiteet kohdistuvat kaupunkiympäristön palvelualueeseen ja perusturvan palvelualueeseen.

Aikataulu

Hankkeen toteutusaika: 1.8.2019 - 31.12.2019.

Hankkeeseen rekrytoidaan hankekoordinaattori myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen, aikataulutuksen näkökulmasta haku tullaan toteuttamaan kesäkuun aikana.

Elokuu käytetään perehdytykseen, suunnitteluun, kyselyiden laatimiseen, tiedottamisen valmisteluun ja toimenpiteiden suunnitteluun.

Kartoitukset toteutetaan alueilla syyskuun, lokakuun, ja marraskuun aikana.

Hankkeesta tuotetaan loppuraportti joulukuussa, ja tämän pohjalta lähdetään laatimaan jatkotoimenpiteinä hankehakemusta joko Osuuskunta palvelukehittämisen väylänä-hankeluonnoksen pohjalta, tai kartoituksessa nousseiden teemojen pohjalta.

7. MITEN HANKKEEN TOTEUTUMISTA ARVIOIDAAN? MITEN HANKKEESSA SYNTYVÄÄ TOIMINTAA JATKETAAN HANKKEEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN?

Onnistunut esiselvitys tarjoaa päivitettyä tietoa maaseutualueiden tämän hetkisestä tilanteesta. Kartoituksen tuloksia tullaan käyttämään tulevaisuudessa suunnittelun apuvälineenä, sekä näiden pohjalta lähdetään miettimään konkreettisia aluekehittämisen toimenpiteitä.

8. TIEDOTTAMINEN

Hankkeelle tullaan luomaan sosiaalisen median tiedottamisen helpottamiseksi profiili sosiaaliseen mediaan. Näin päästään hyödyntämään alueellisia epävirallisia tiedottamisen väyliä, ja saadaan laaja peitto tiedotukselle. Tiedottamisessa tullaan hyödyntämään verkostoja (Sydän-Savon maaseutupalvelut ry Kuopion kaupungin yrityspalvelu, Sakke-hanke järjestöjen suuntaan, alueelliset yrittäjä- ja kehittämissyhdistyksset, Te-toimiston postituslistat, Kuopion työllisyyspalveluiden postituslistat), Kuopion kaupungin virallisia tiedotuskanavia (Kuopion seinä), Savon Sanomien menovinkkejä, sekä paikallislehtiä niin mainonnan kuin ”puffijuttujen” osalta.

9. HANKKEEN BUDJETTI JA RAHOITUSSUUNNITELMA (menot ja tulot)

Hankkeen esiselvitysluonteen toimenpiteisiin haetaan 95% rahoitusosuutta.

Hankkeen kustannukset

Kustannukset 2019

Kustannuslaji	Summa
Palkat sis. sivukulut	17000€
Ostopalvelut	1500€
Laskennalliset yleiskustannukset sis. vuokrat ja matkakorvaukset	4080€

Kustannukset yhteensä	23580€
Kustannukset yhteensä vähennettynä tuloilla	23580€

Hankkeen rahoitussuunnitelma

Rahoituslaji	Summa
Haettava tuki/avustus	22401€
Kunnan suora rahoitus hankkeeseen	1179€
Muu julkinen rahoitus	0€
Rahoitus yhteensä	23580€
Kokonaisrahoitus	23580€

Liitteet

Hankesuunnitelma

Aiesopimus Sydän-Savon maaseutupalvelun kanssa

Hankkeen kustannukset